

İctimai Səhiyyə fakültəsi

050803 – “Fizioterapiya və tibbi reabilitasiya” ixtisası üzrə

Fənin kodu – İSF-10

Erqoterapiya

Sillabusu

Payız semestri, (III semester) 2023

Təhsil pilləsi: Bakalavr

İxtisas: Fizioterapist və reabilitoloq

Tədris edilən fənnin növü: Əsas

AKTS: 5

İxtisasın adı: Fizioterapiya və tibbi reabilitologiya

Versiya: versiya 2

Müraciət tarixi: il/ay/gün (müraciətə (ərizəyə) baxış müddəti 2 ay təşkil edir)

Təsdiq tarixi: il/ay/gün

Təsdiq edilmiş dərs proqramını əvəz edir: il/ay/gün

Qərar və təsdiq

Bu dərs proqramı -10.09.2023-cü il tarixində hazırlanmışdır. Dərs proqramı Müvafiq

Fakültə və İnnovasiya və keyfiyyətin idarə olunması şöbəsinin rəhbərləri tərəfindən yoxlanılmışdır. Proqram -- _____ 2023-cü il tarixində təsdiq edilmişdir.

Qeydiyyat nömrəsi: Bu nömrə Tədris Departamenti tərəfindən veriləcək təsdiq nömrəsidir. Qeydiyyat nömrəsi fənnin koduna və verilmə tarixinə əsasən formalaşır.

Məsələn: İxtisasın kodu, fənnin kodu və təsdiq tarixi.

Kafedranın adı	Ünvan	Dərsin vaxtı	Web ünvan	Əlaqə nömrəsi
Fizioterapiya və tibbi reabilitasiya	Bakı şəhəri, Nəsimi rayonu, Mərdanov qardaşları 100	08:30 10:30	https://amu.edu.az/page/198/fizioterapiya-ve-tibbi-reabilitasiya-kafedrasi#	0124413318

Tədris dili: Azərbaycan,

Fənni tədris edən müəllim(lər)

1. Vuqar Aslanlı – saat hesabı müəllim (fizioterapist)
2. Dərs yükündən asılı
3. Mobil telefon - +994708969919 (whatsapp)

Fənnin ardıcılıq və bacarıq şərtləri	
Skills which are expected	
Öncə tədrisi zəruri olan fənlər (Prerekvizit)	
Özündən sonra tədrisini saxladığı fənlər	

Fənnin məqsədi :

Reabilitasiya qrup işində peşə terapiyasının (ergoterapiya) rolunu izah etmək, fəaliyyət sahələrində əsas iş və peşə qiymətləndirmə metodlarını müəyyənləşdirmək, müvafiq peşə və peşə yanaşmalarının hazırlanması barədə əsas məlumat və tətbiq nümunələri vermək.

Fənnin təlim nəticəsi: Fənnin tədrisi nəticəsində tələbə:

1. Reabilitasiyada komanda işində peşə və peşə terapiyasının əhəmiyyətini
2. Gündəlik həyat fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi və praktik tətbiqini
3. Həssas inteqrasiya qiymətləndirmə və müalicə üsullarını
4. Peşə və peşə terapiyasındakı ümumi göstəricilərin müəyyənləşdirilməsini.
5. Fərqli problemləri olan xəstələrdə peşə terapiyasının əsas prinsiplərini
6. Qiymətləndirmə nəticələrinə görə peşə müalicəsi yanaşmalarının tətbiqini

Fənnin məzmunu

Ergoterapiya (yunan dilindən "εργαζομαι" = hərəkət etmək, aktiv olmaq) əmək terapiyası (OT) olaraq da adlandırılır və "məşğul olmanın" insanın əsas ehtiyacı olduğunu və məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilən fəaliyyətin müalicəvi təsirlərə malik olduğu anlayışını ifadə edir. Bunun bioloji, psixoloji və sosial böyüməyə təsir etmək və zənginləşdirmək kimi təsirləri vardır. Bu, reabilitasiya intizamıdır. O, idrak, fiziki, psixoloji, həm müvəqqəti, həm də daimi əlilliyi olan insanların psixomotor avtonomiyasını və gündəlik və iş həyatında bacarıqlarını inkişaf etdirmək, bərpa etmək və ya saxlamaq üçün qiymətləndirmə və müalicədən istifadə edir:

- gündəlik həyatda mümkün olan fərdi muxtariyyət (yuyulma, geyinmə, alış-veriş və s.);
- fiziki funksiyaların təkmilləşdirilməsi üçün məqsədyönlü yanaşmalar (hərəkət bacarıqları, əzələ gücü, koordinasiya və s.);
- konsentrasiya, yaddaş, zehinlilik kimi qabiliyyətləri inkişaf etdirmək üçün praktiki iş fəaliyyətləri;
- ekspressiv bacarıqların və sosial bacarıqların təşviqinə yönəlmiş işçi və qrup fəaliyyətləri (əl fəaliyyəti, yaradıcı fəaliyyətlər və s.).

Ergoterapiya (peşə terapiyası) vahid yanaşmaya əsaslanır, bütün insanları əhatə edir, yəni terapevtik hallara həm tibbi, həm psixoloji, həm də sosial yöndən baxmağa meyllidir. O, həmçinin gündəlik, iş və ictimai fəaliyyətlərdə muxtariyyət, müstəqillik və iştirakın artırılması üçün ekoloji maneələrin müəyyən edilməsi və aradan qaldırılması ilə məşğul olur. Peşə terapiyası təcrübəsi müştəri mərkəzli, elmi sübuta əsaslanan sağlamlıq xidmətinə əsaslanır.

Fənnin tədrisi üçün istifadə olunan əsas dərs strukturu mühazirə və praktik məşğələlərdən ibarətdir.

Fənn klinik olmasına baxmayaraq çox böyük nəzəri bilik bazası tələb edir. Dörd illik bakalavr tədris periodu olan tələbələr, fənnin tədrisi zamanı bəzi xroniki problemlərlə də tanış olub, bu problemlərin nəticələrini müxtəlif reabilitasiyon üsullarla azaldılmasını nəzəri formada öyrənəcəklər.

Kurrikulumda fənn seçim fənni olaraq 2-ci kursda tədris olunur. Bu fənn tələbələrə müasir dövrdə insanların dəyişən həyat şəraiti, bununla əlaqədar yaranan müasir sağlamlıq problemləri haqqında biliklər verəcəkdir.

Nəticədə onlar əhalinin böyük bir hissəsinin qarşılaşacağı sağlamlıq problemlərinin müalicə və reabilitasiyasının iştirakçısına çevriləcəklər ki, bu da onların iş karyerası qurmağına kömək edəcəkdir.

Tələbələr bu fənnin tədrisindən əldə etdiyi bilikləri nəinki səhiyyə nazirliyinin tabeliyində olan qurumlarda, eləcə də əhalinin sosial müdafiyyəsi ilə məşğul olan qurumların bərpa reabilitasiya müəssisələrində işləyən zaman istifadə edə biləcəklər.

Fənnin tədris formatı

1. Üz-üzə

Nö	Topic Mövzu (mühazirə)	Readings (Ədəbiyyat)	S aa t
1	Erqoterapiya. Fənn haqqında ümumi məlumat Klinik təcrübəyə istiqamətlənmə	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.13-39	2
2	Xəstənin uyğunlaşması (Ətraf mühitə uyğunlaşmalar, Yaşlı böyüklər və onların ailələri üçün evdə və icmada ətraf mühitə uyğunlaşmalar, mənzil Uyğunlaşmaları: Mövcud təcrübələr və gələcək Problemlər	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.39-63	2
3	Əlillər üçün uyğunlaşma prinsipləri və təcrübələr	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.159-167	2
4	Peşə terapevti öyrədir və xəstə öyrənir Tədris müdaxilələri. yaşlılar və onların ailələri üçün tədris və müalicəvi vasitələr	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.189-217	2
5	Travmatik beyin xəsarətlərində metkoqnitiv peşə əsaslı təlim Beyin zədəsi olan insanlar üçün gündəlik həyat bacarıqlarının öyrədilməsi üçün metakoqnitiv zehni təsvir strategiyaları: Özünü tənzimləmə və zehni təsəvvür proqramı. İnsult xəstələri arasında apraksiyanı kompensasiya etmək üçün strategiya - Koqnitiv Strategiya Təlimi	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.225-239	2
6	Aktiv Öyrənmə Proqramları – Enerjiyə qənaət. Dağınıq sklerozlu insanlara telekonfrans yolu ilə enerjiyə qənaət təhsilinin verilməsi	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.249-255	2
7	Aktiv öyrənmə proqramı – Psixotəhsil. Psixotədris Qrupları	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.249-255	2

8	Xəstəliyin idarə olunması təlimi: Kəskin psixiatriya palatasında residivin dəyişdirilməsi və rifahın təşkil edilməsi, Şizofreniyada psixososial müdaxilə	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.261-277	2
9	Nöromuskuloskeletal və hərəkət pozğunluğu ilə bağlı təlim	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.249-255	2
10	Neyroinkışaf terapiyası: Zehni geriliyi olan uşaqlarda sensor inteqrasiya və vestibulyar stimulyasiya müdaxiləsi	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.333-343	2
11	Peşə reabilitasiyası proqramları. İşin prinsipləri , təcrübəsi və Erqonomika	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.369-375	2
12	Depressiyadan əziyyət çəkən insanların işinə reinteqrasiya. Ağır ruhi xəstəliyi olan şəxslər üçün dəstəklənən məşğulluq. Ağır ruhi xəstəliyi olan insanlara həqiqi işlər almaqda yardım	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.375-389	2
13	Alzheimer xəstəliyi olan xəstələr üçün qruplarda istirahət fəaliyyətləri və sosiallaşmanın vasitəçiliyi ilə müdaxilə proqramının aparılması	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.423-431	2
14	Demanslı yaşlı insanların koqnitiv fəaliyyəti üçün bağçılıq Terapiyası. Tibbi musiqi terapiyası: Dəlilə əsaslanan prinsiplər və təcrübələr. Musiqi sağlamlıq və rifah üçün mənbə kimi	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.431-459	2
15	Profilaktik müdaxilələr. Sübutlara əsaslanan peşə terapiyasının aparılması üçün əsas elementlər	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.461-507	2

№	Topic Mövzu (praktik məşğələ)	Readings (Ədəbiyyat)	Saat
----------	--	-----------------------------	-------------

1	Kumulyativ travmaları olan kompüter İstifadəçiləri üçün ergonomik müdaxilə	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.71-83	2
2	Optimal Yerləşdirmə: Təkərli Kreslodə Oturma Rahatlığı və narahatlığı	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.83-91	2
3	Əlil arabasına müdaxilə: Prinsiplər və Təcrübə	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.91-99	2
4	Funksional Elektrik Stimulyasiya Müalicəsi: Tutmaq və uzanmaq üçün fərdiləşdirilmiş Neyroprotez	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh. 99-109	2
5	Splint: Kəskin zədələnmiş əl üçün səfərbərlik, korreksiyaedici splintaj və təzyiq terapiyası. Splinting: Yerləşdirmə, ödem və çapıqların idarə edilməsi	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.109-127	2
6	Əlilliyi olan uşaqlar üçün köməkçi qurğular	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.141-147	2
7	Görmə zəifliyində müdaxilə: Köməkçi Texnologiyanın Alınması və İntegrasiya Edilməsi üçün Qərarların Qəbul edilməsi	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.147-159	2
8	Əl vasitələrinin dizaynı: İstifadəçilərin hiss etdiyi rahatlıq və narahatlıq	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.167-179	2

9	İcmada ciddi ruhi Xəstəliklərlə yaşayan şəxslər üçün müvəqqəti uyğunlaşma	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.179-189	2
10	Demanslı xəstələrə və gündəlik fəaliyyətdə olan baxıçılara tədris və dəstək	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.205-217	2
11	Müxtəlif dərman maddələrdən istifadə pozğunluğu olan xəstələrin davranışına reabilitasiyon yanaşma. Həyat tərzinin modifikasiyası ilə panik atak pozğunluqlarına müdaxilə	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.249-255	2
12	Hərəkəti məhdudiyət: Üst Əza motorunun təkmilləşdirilməsi üçün fiziki Müdaxilə. Üst ekstremitələrin funksiyasının bərpası üçün məhdudiyətlə induksiya edilən hərəkət terapiyası: Üst ekstremitələrin funksiyasının bərpası üçün məhdudiyətlə induksiya edilən hərəkət terapiyası: Hemiparezin tətbiqi	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.295-301	2
13	Parkinson xəstəliyi ilə yaşayan insanlarda öz danışıqı ilə müalicə üçün strategiya	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.317-325	2
14	Botulinum neyrotoksininin inyeksiyasından sonra uşaqlarda üst əzələrin hərəkəti təlimi	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.343-353	2
15	Ağrının idarə olunması: Multidisiplinar yanaşmalar və xroniki ağrıdan əziyyət çəkənlər üçün gələcək elektron sağlamliq müdaxilələri Ağrının İdarə Olunması: Xroniki Bel Ağrısı xəstələri üçün	Ingrid Söderback Editor. / International Handbook of Occupational Therapy Interventions//ISBN: 978-0-387-75423-9 e-ISBN: 978-0-387-75424-6 DOI: 10.1007/978-0-387-75424-6 /Dordrecht Heidelberg London New York Library of Congress Control Number: 2009927464 © Springer Science+Business Media, LLC 2009. Səh.353-369	2

Funksional Bərpa		
------------------	--	--

Tədris və öyrənmə metodları

- mühazirə, seminarlar

Qiymətləndirmə üsulları	Qiymət (bal)
Semestr sonu imtahan	50
Cari qiymətləndirmə kollokvium	40 – 2022/2023 tədris ilində I kurs, 30 – digər kurslar
Davamiyyətə görə qiymətləndirmə	0 – 2022/2023 tədris ilində I kurs, 10 – digər kurslar
Sərbəst iş	10

Qiymətlərin dəyərləndirilməsi

Hərf işarələri	Bal	Qiymətin açıqlaması
A	91-100	“Əla”
B	81-90	“Çox yaxşı”
C	71-80	“Yaxşı”
D	61-70	“Kafi”
E	57-60	“Qənaət bəxş”
F	0-50	“Qeyri kafi”

Hər bir sərbəst işin aşağıda göstərilədiyi kimi qiymətləndirmə sistemi olmalıdır.

Fundamental və laboratoriya fənlərdə bir və ya iki sərbəst iş olmalıdır (Essay və ya layihə əsası).

(İki sərbəst iş verilsə, hər birinin öz qiymətləndirmə sistemi və müəyyən edilmiş meyarların balı olmalıdır. 10 ballıq sistem olduğundan, qiymətləndirilən sərbəst işin hər biri 5 ballıq sistemdən ibarət olmalıdır)

Sərbəst iş

- **Məlumatların aktuallığı və keyfiyyəti.** Seçdiyiniz ölkədə/regionda səhiyyə və sağlamlıqla bağlı inkişaf/vəziyyət sahəsində situasiyanı təsvir etmək üçün təqdim etdiyiniz məlumatların maksimum aktual, tam və dəqiq olduğundan əmin olun. Verilənləri diqqətlə seçin, verilənləri dəqiq təsvir edin və mətndə onlara istinad edin. Seçiminizi əsaslandırın və bunun vacib olduğunu necə başa düşdüyünüzü göstərin.
- **Analiz və əsaslandırma.** Seçdiyiniz ölkədə/regionda sağlamlıqla bağlı situasiyanın analizinin keyfiyyəti necədir? Sağlamlığa/problemə təsir göstərən geniş spektrli amillərdən istifadə edin, habelə, yerli və qlobal təsirləri nəzərə alın. Oxuduqlarınızın təsvirindən kənara çıxan yaradıcı və analitik düşüncə tərzini nümayiş etdirin.
- **Ədəbiyyatın tədqiqi və istifadəsi.** Qiymətləndirmənin əsasını təşkil edən nəşr olunan ədəbiyyat nə dərəcədə keyfiyyətli və lazımı qaydadadır? Hansı məhdudlaşdırıcı amillərlə qarşılaşdınız? Mövcud məlumatlardan, nəzəriyyədən və digər mütəxəssislərin fikirlərindən istifadə edin. Əsas anlayışları aydın şəkildə təsvir edin. Fənn üçün təqdim olunmuş ədəbiyyatdan kənara çıxın. Mövzunuza aid lazım olan bütün termin və anlayışlardan düzgün istifadə edin.
- **İşin strukturu və təqdimatı.** İşin məntiqi qaydada izah edin və akademik yazı üçün uyğun olan aydın Azərbaycan/ingilis/rus dilində yazın. Bu struktura riayət edin: Giriş; Əsas fikir/əsas məna; Metodlar (əgər varsa); Tənqidi iradlar/tənqidi analiz; Nəticə; Yekun.
- **İstinadlar.** İşinizə lazımı və yüksək dürüstlüyə malik istinadların olduğundan əmin olun (istər resenziyalı jurnal, istərsə də digər yazılı və ya onlayn mənbələr olsun). "Ağ" və "boz" ədəbiyyatdan istifadə edin. Sitat gətirdikdə, APA və ya Vancouver üslubundan istifadə edin (birbaşa saytdakı mətnə istinad olacaq və orada hər iki metodun təsviri veriləcək).

Mövzular

1. Erqoterapiya. Fənn haqqında ümumi məlumat
2. Təkərli Kreslodada Oturma Rahatlığı və narahatlığı. İş şəraitinə uyğunlaşma
3. Əlil arabasına müdaxilə: Prinsiplər və Təcrübə
4. Neyroprotezli xəstələrdə reabilitasiya
5. Splint: Splinting: Yerləşdirmə, ödem və çapıqların idarə edilməsi
6. Əlilliyi olan uşaqlar üçün köməkçi qurğular
7. Görmə zəifliyində müdaxilə:
8. Əl vasitələrinin dizaynı: İstifadəçilərin hiss etdiyi rahatlıq və narahatlıq
9. İcmada ciddi ruhi Xəstəliklərlə yaşayan şəxslər üçün müvəqqəti uyğunlaşma
10. Demanslı xəstələrə dəstək
11. Müxtəlif dərman maddələrdən istifadə pozğunluğu olan xəstələrin davranışına reabilitasiyon yanaşma. Həyat tərzinin modifikasiyası ilə panik atak pozğunluqlarına müdaxilə

12. Hərəkəti məhdudiyət: Üst Əza motorunun təkmilləşdirilməsi üçün fiziki Müdaxilə. Üst ekstremitələrin funksiyasının bərpası üçün məhdudiyətlə induksiya edilən hərəkət terapiyası: Üst ekstremitələrin funksiyasının bərpası üçün məhdudiyətlə induksiya edilən hərəkət terapiyası: Hemiparezin tətbiqi
13. Parkinson xəstəliyi ilə yaşayan insanlarda öz danışıqı ilə müalicə üçün strategiya
14. Botulinum neyrotoksininin inyeksiyasından sonra uşaqlarda üst əzaların hərəkəti təlimi
15. Ağrının idarə olunması: Multidisiplinar yanaşmalar və xroniki ağrıdan əziyyət çəkənlər üçün gələcək elektron sağlamlıq müdaxilələri
16. Ağrının İdarə Olunması: Xroniki Bel Ağrısı xəstələri üçün Funksional Bərpa
17. Kompüter istifadəçiləri üçün (travmalı) ergonomik müdaxilə
18. Xəstənin uyğunlaşması (Ətraf mühitə uyğunlaşmalar, Yaşlı böyüklər və onların ailələri üçün evdə və icmada ətraf mühitə uyğunlaşmalar, mənzil Uyğunlaşmaları: Mövcud təcrübələr və gələcək Problemlər
19. Əlillər üçün uyğunlaşma prinsipləri və təcrübələr Peşə terapevti öyrədir və xəstə öyrənir
20. Yaşlılar və onların ailələri üçün tədris və müalicəvi vasitələr
21. Travmatik beyin xəsarətlərində metkoqnitiv peşə əsaslı təlim Beyin zədəsi olan insanlar üçün gündəlik həyat bacarıqlarının öyrədilməsi üçün metakoqnitiv zehni təsvir strategiyaları: Özünütənzimləmə və zehni təsəvvür proqramı. İnsult xəstələri arasında apraksiyanı kompensasiya etmək üçün strategiya - Koqnitiv Strategiya Təlimi
22. Dağınıq sklerozlu insanlara telekonfrans yolu ilə enerjiyə qənaət təhsilinin verilməsi
23. Aktiv öyrənmə proqramı – Psixotəhsil. Psixotədris Qrupları
24. Xəstəliyin idarə olunması təlimi: Kəskin psixiatriya palatasında residivin dəyişdirilməsi və rifahın təşkil edilməsi, Şizofreniyada psixososial müdaxilə
25. Nöromuskuloskeletal və hərəkət pozğunluğu ilə bağlı təlim
26. Neyroinkışaf terapiyası: Zehni geriliyi olan uşaqlarda sensor inteqrasiya və vestibulyar stimulyasiya müdaxiləsi
27. Peşə reabilitasiyası proqramları. İşin prinsipləri , təcrübəsi və Ergonomika
28. Depressiyadan əziyyət çəkən insanların işinə reinteqrasiya. Ağır ruhi xəstəliyi olan şəxslər üçün dəstəklənən məşğulluq. Ağır ruhi xəstəliyi olan insanlara həqiqi işlər almaqda yardım
29. Alzheimer xəstəliyi olan xəstələr üçün qruplarda istirahət fəaliyyətləri və sosiallaşmanın vasitəçiliyi ilə müdaxilə proqramının aparılması
30. Demanslı yaşlı insanların koqnitiv fəaliyyəti üçün bağçılıq terapiyası. Tibbi musiqi terapiyası: Dəlilə əsaslanan prinsiplər və təcrübələr. Musiqi sağlamlıq və rifah üçün mənbə kimi
31. Sübutlara əsaslanan peşə terapiyasının aparılması üçün əsas elementlər

Sərbəst işlərin (Essay/ layihə əsaslı) qiymətləndirmə şkalası

Kriteriya	Üzərində işləməli	Fikiri inkişaf etdirməli	Kafi	Yaxşı	Əla
Məlumatların aktuallığı və keyfiyyəti	Mövzunu əhatə etmir. Məlumatda mühüm nöqsanlar. Məlumatların ciddi şəkildə yanlış təsviri. 1 – 3 bal	Mövzunun bəzi hissələrini əhatə edir. Məlumatda bəzi əsas nöqsanlar və məlumatların yanlış təsviri. 4–5 bal	Mövzunu əhatə edir. Məlumatda bəzi kiçik nöqsanlar. Məlumatlar əsasən düzgün şərh olunur. 6–7 bal	Mövzunun əsas aspektlərinə toxunur. Məlumatda bir neçə boşluq. Məlumatlar yaxşı şərh olunur. 8 – 9 bal	Mövzunun bütün aspektlərini hərtərəfli əhatə edir. Bütün müvafiq məlumatlar tapşırığa daxil edilmişdir. Məlumatlar yaxşı təhlil edilir və düzgün şərh olunur. 10 bal
Analiz və əsaslandırma	Əsaslandırmada ciddi səhvlər. Analiz çox zəifdir və ya yoxdur. Orijinal müşahidələr yoxdur. 1 – 4 bal	Əsaslandırmada bəzi səhvlər. Zəif analiz aparılıb. Az sayda orijinal müşahidə mövcuddur. 5 bal	Verilənlərin/məlumatların güclü və zəif tərəflərini əsaslandırır. Analiz əsaslıdır və bəzi sübutlarla dəstəklənir. Bəzi orijinal müşahidələr qeyd edilir. 6 – 7 bal	Analiz yaxşı əsaslandırılıb və bir neçə müvafiq sübutlarla dəstəklənir. Yaxşı sintez edilmişdir və ardıcıl arqument və sübutlar mövcuddur. Yeni müşahidələr və orijinal düşüncə nümayiş edir. 8 – 9 bal	Sübut və arqumentlər geniş istifadə edilib, tənqidi qiymətləndirilib. Güclü, vahid arqument sübutlarla dəstəklənir. Orijinal və yeni müşahidələr nümayiş edir. 10 bal
İşin strukturu və təqdimatı	Tapşırıq strukturlaşdırılmamış və ya əsasən siyahılarla çox strukturlaşdırılmışdır. Giriş, bölmələr və nəticə yoxdur və ya qeyri-müəyyəndir. İnformasiya zəif təşkil olunub və məntiqi şəkildə qurulmamışdır. 1 – 4 bal	Tapşırıq müəyyən struktura malikdir. Giriş, bölmələr və nəticə bir-birindən ayrılıb. Bəzi məlumatlar zəif təşkil olunub, məntiqi şəkildə qurulmuş fikirlər azdır.	Tapşırıq strukturu ümumiyyətlə yaxşıdır. Giriş, bölmələr və nəticə bir-birindən ayrılıb. Məlumatların əksəriyyəti yaxşı təqdim edilib və ümumiyyətlə məntiqlidir. 6 – 7 bal	Tapşırıq yaxşı quruluşa malikdir. Aydın giriş, bölmələr və nəticə mövcuddur. Məlumat yaxşı təqdim edilib və məntiqlidir	Tapşırıq çox yaxşı qurulmuşdur. Aydın və yaxşı təşkil olunmuş giriş, bölmələr və nəticə izlənilir. Tapşırığın strukturu məntiqlidir. Nəşr edilmiş əsərə bənzəyir.

		5 bal		.	10 bal
				8 – 9 bal	
Ədəbiyyatın tədqiqi və istifadəsi	Çox az (<4) mənbə və istinadlar istifadə edilmişdir. Material yalnız bir mənbədən əldə edilir (məsələn, veb-saytlar, dərsliklər). Tənqidi yanaşma olmadan yalnız məlumat verilib. 1 – 4 bal	İstifadə olunan az sayda (4-5) mənbə var. Material məhdud sayda mənbəni əhatə edir. 5 bal	İstifadə olunan orta (6-9) sayda mənbə var. İstifadə olunan mənbələr növündə bəzi müxtəlifliklər qeyd edilir, xüsusən də resenziyalı jurnallardan məqalələr var. 6 – 7 bal	Kifayət qədər çox mənbələr istifadə edilmişdir (10-11). İstinadlar müxtəlif mənbələrdən gəlir. 8 – 9 bal	Çoxlu sayda mənbə var (11>). Saytlar, məqalələr, hökumət hesabatları, dərsliklər və s. daxil olmaqla çoxlu sayda istinadlardan istifadə olunur. Tənqidi yanaşma nümayiş edir. 10 bal
İstinadlar	Digər müəlliflərin məlumatlarının hissəvi istifadəsi (plagiat). İstinad üslubu çox zəifdir. 1 – 4 bal	Bəzi mənbələr qəbul olunur. İstinad üslubu zəifdir. 5 bal	Mənbələr tanınır. İstinad tərzii düzgündür. 6 – 7 bal	Mənbələr tanınır və istinad üslubunda n yaxşı istifadə olunur. 8 – 9 bal	Bütün mənbələr tanınır, istinad üslubu tamamilə düzdür. 10 bal
% göstəricisi	50% -dan az	50-64%	60-70%	80-90%	100%
Yekun bal	Yekun balın orta qiymətinin hesablanması	Yekun balın orta qiymətinin hesablanması	Yekun balın orta qiymətinin hesablanması	Yekun balın orta qiymətinin hesablanması	Yekun balın orta qiymətinin hesablanması

Sərbəst işlərin (Essay/ layihə əsaslı) qiymətindən Təqdimatın bacarığının balı çıxılır. Bunlada Yekun bal hesablanır.

Təqdimatın (presentasiyanın) qiymətləndirilmə matrisi

RUBRİK (meyar)	ƏLA	Yaxşı	Orta (Kafi, qənaətbəxş)	Zəif (qeyri-qənaətbəxş)
Məzmun: Mövzuya aiddir, ətraflı və dəqiqdir	Məzmun mövzunu tam əhatə edir. Müzakirəyə çıxarılan mülahizələr bütün hallarda faktlara əsaslanır.	Məzmun mövzunu demək olar ki, tam əhatə edir. Müzakirəyə çıxarılan mülahizələr əksər hallarda faktlara	Məzmun mövzunun əsas məğzini əhatə edir. Müzakirəyə çıxarılan bir çox mülahizələr faktlara əsaslanır.	Məzmun mövzunun əsas məğzini çox az əhatə edir. Müzakirəyə çıxarılan əksər mülahizələr

	0	əsaslanır. 1	2	faktlara əsaslanmır (tələbənin öz fikirləridir) 3
Bilik: Mövzu üzrə biliyini nümayiş etdirir	Mövzu ilə bağlı hərtərəfli bilik nümayiş etdirdi. Mövzunun mənimsənilməsini nümayiş etdirmək üçün əlavə qiymətləndirici sualları cavablandırır. 0	Mövzu ilə bağlı kifayət qədər bilik nümayiş etdirdi. Mövzunun mənimsənilməsini nümayiş etdirmək üçün əlavə qiymətləndirici sualları qismən cavablandırır. 1	Mövzu ilə bağlı qənaətbəxş bilik nümayiş etdirdi. Mövzunun mənimsənilməsini nümayiş etdirmək üçün əlavə qiymətləndirici sualları çox az cavablandırır. 2	Mövzu ilə bağlı çox az (qeyri-qənaətbəxş) bilik nümayiş etdirdi. Mövzunun mənimsənilməsini nümayiş etdirmək üçün əlavə qiymətləndirici sualları cavablandırmır. 3
Duruş/Göz təması/Maner: Uyğun duruş və effektiv göz təması	Uyğun duruş və tam özünə inamla təqdimat edir. Yerdəyişmə, ifrat dərəcədə jestikulyasiya və digər əsəbi davranışlardan çəkinir. Dinləyicilərlə göz təması qurur. 0	Təqdimatın çox hissəsi düz dayanır və tam özünə inamla təqdimat edir. Təqdimat zamanı dəfələrlə göz təması qurur. 1	Təqdimat zamanı bəzən sarsılır, yerində tərənir və ya narahat görünür. Bir və ya iki dinləyici ilə göz təması qurur. 2	Duruş uyğun deyil. Yerdəyişmə, ifrat dərəcədə jestikulyasiya və digər əsəbi davranışlar gözə çarpır. Dinləyicilərlə demək olar ki, göz təması qurmayır. 3
Həvəsli olması: Enerjili, inamlı, həyəcansız	Təqdimat zamanı həvəsli və inamlı görünürdü. Dinləyicilərin tam diqqətini və marağını oyada bildi. 0	Təqdimat zamanı kifayət qədər həvəsli və inamlı görünürdü. Dinləyicilərin əsasən diqqətini və marağını oyada bildi. 1	Təqdimat zamanı mövzu ilə əlaqəli az həvəsli və az inamlı görünürdü. Bir və ya bir neçə dəfə auditoriyanı cəlb etmək üçün davranışı dəyişdirməyə çalışdı. Bəzi dinləyicilərin diqqətini və marağını itirdi. 2	Mövzu ilə bağlı çox az həvəs göstərdi və ya heç həvəs göstərmədi. Auditoriyanı cəlb etmək üçün davranışı dəyişdirməyə çalışmadı. Dinləyicilərin diqqətini və marağını itirdi. 3
Auditoriya: Auditoriya ilə əlaqə	Təqdimat zamanı nitq, danışq tərzü və səs hündürlüyü tam düzgün qurulub. Dinləyici rəyinə əsaslanan moderativ danışq tərzü nümayiş edir. Dinləyicilərin suallarını və şərhlərini tam sakit və fəsahtli cavablandırır. 0	Təqdimat zamanı nitq və danışq tərzü əsasən düzgün qurulub. Dinləyici rəyinə əsaslanan kifayət qədər moderativ danışq tərzü nümayiş edir. Dinləyicilərin suallarını və şərhlərini əsasən cavablandırır. 1	Təqdimat zamanı nitq və danışq tərzü qismən tənzimlənib. Dinləyicilər tələb etdikdə daha yüksək səsle danışır. Dinləyicilərin suallarını və şərhlərini qismən cavablandırır. 2	Təqdimat zamanı səs hündürlüyünü və danışq tərzünü tənzimləmədi. Dinləyicilərin suallarını və şərhlərini cavablandıra bilmədi. 3
Vaxt: Müvafiq tempdə danışır	Mükəmməl vaxt tənzimlənməsi və danışq tempi 0	Düzgün vaxt tənzimlənməsi və danışq tempi 1	Çox qısa və ya çox uzun təqdimat müddəti 2	Düzgün tənzimlənməyən təqdimat müddəti 3

Sərbəst işlərin təhvil verilməsi üçün son tarixlər	İmtahanların tarixləri
dekabr	yanvar

Tapşırıqların və imtahanların xarakteri.	Keçmiş imtahanların nümunələrinin olması (testlər, imtahandan çəkilişlər, sərbəst işlərin yaxşı nümunəsi və s.)

Студенческий Кодекс Поведения/ Tələbənin Davranış Kodeksi

Link

Universitet siyasəti – akademik dürüstlük

Link

Akademik dürüstlük prinsipi və plagiatlıq

Azərbaycan Tibb Universiteti mütəmadi olaraq akademik dürüstlük prinsipinə əsaslanan öyrənmə mədəniyyətini inkişaf etdirməyə çalışır. ATU-nun bütün heyətindən və tələbələrindən bu akademik dürüstlük prinsipinə riayət etmələri tələb olunur. Akademik pozuntunun bir növü olan plagiat, dürüstlük prinsiplərinə xələl gətirir və ATU-da buna yol verilmir.

Plagiat başqasının dərc edilmiş və ya dərc olunmamış ideyalarının istinadsız istifadəsi kimi müəyyən edilir. Bu, məqalənin bir hissəsinin və ya bütövlükdə yeni müəlliflik altında təqdim edilməsi ola bilər. Plagiat müəllifin öz materialından təkrar istifadə etməsini əhatə edir (bəzən “lazımsız nəşr” kimi də tanınır). Plagiatdan qaçmaq üçün mənbələr açıqlanmalıdır. Sitatlar dırnaq işarəsinə qoyulmalı və ya yenidən yazılmalıdır. Əgər başqasının yazılı materialının illüstrasiyalarından və ya materialın böyük hissələrindən istifadə ediləcəksə, müəlliflər icazə almalı və müvafiq sitat gətirməlidirlər.

Aşağıda plagiatın nə olduğu və bu barədə əlavə məlumatı haradan əldə edə biləcəyinizlə bağlı məlumatlar əks olunmuşdur. Hər hansı tapşırıq və akademik işlərinizdə plagiatdan yayınmaq üçün plagiatın nə olduğunu başa düşdüyünüzə əmin olmaq ATU tələbəsi olaraq daşdıığınız məsuliyyətin bir hissəsidir.

Plagiatlıq nədir?

Plagiatlıq **“bu və ya digər şəxsə məxsus söz və ya fikirlərin mənbəyinə istinad etmədən öz adı altında tamamilə və ya qismən istifadə edilməsi”** deməkdir. Plagiat bir növ intellektual oğurluqdur. Bu, qəsdən fırıldaqılıqdan, söz və ya fikrin hər hansı mənbədən düzgün şəkildə

istinad edilmədən kopyalanmasına qədər bir çox formada ola bilər. ATU plagiatı aşağıdakı kateqoriyalara ayırır:

- **Birbaşa köçürmək:** Mənbəyə istinad etmədən və dırnaq işarələrindən istifadə etmədən orijinal mətn və ya fikrlə eyni və ya tamamilə oxşar sözlərin istifadəsi. Buraya kitabdan, məqalədən, hesabatdan və ya digər yazılı sənəddən, təqdimatdan, kompozisiyadan, çertyojdan, tərtibatdan, qrafikdən, sxemdən, kompüter programından və ya program təminatından, veb saytdan, internetdən, digər elektron mənbədən və ya başqa birinin tapşırığından materialların, ideyaların və ya konsepsiyaların müvafiq şəkildə istinad edilmədən surətinin kopyalanması daxildir. Buraya eyni zamanda sitat gətirilən və sitatsız (kopyalanan) hissələrin birləşdirilməsi də daxil ola bilər.
- **Mənbənin yanlış parafraz edilməsi:** Əsas məzmun və strukturu eyni saxlamaqla, mənbə materialda bir neçə söz və ya ifadənin dəyişdirilməsi. Bu eyni zamanda, bir şəxsin digərinin fikir və ya sözlərini mənbə göstərmədən başqa sözlərlə ifadə etdiyi təqdimatlar və müvafiq istinadlar olmadan sitat və izahatları yeni bir bütün halında birləşdirmək üçün də keçərlidir.
- **Mozaik/Yamaq işi plagiat:** Başqa mənbələrdən bir nüsxənin müxtəlif hissələrini götürüb onları birləşdirərək yeni bir hissə yaratmaq və onu öz orijinal əsəri kimi təqdim etməkdir.
- **Gizli razılaşma:** İşin tamamilə və ya qismən başqa insanlarla sövdələşmə nəticəsində hazırlanmış müstəqil iş kimi təqdim edilməsi. Buraya başqasının akademik işini plagiat etmək, oğurlamaq və ya surətini kopyalamaq, başqasının işini tamamlamağı təklif etmək və ya akademik işi tamamlamaq üçün ödəniş tələb etmək və ya almaq üçün təqdim etdikləri işləri başqa tələbəyə təqdim edən tələbələr daxildir. Bunu akademik əməkdaşlıqla qarışdırmaq olmaz.
- **Sövdələşmə hiyləsi:** Eyni zamanda “xəyali müəlliflik” kimi də tanınan bu kateqoriya gizli sövdələşmənin bir formasıdır. Bu hal tələbə və ya tədqiqatçı başqa bir şəxsə işi onlar üçün tamamlamağı tapşırıqda və sonra işi öz işi kimi təqdim etdikdə baş verir. Buraya tələbənin və ya tədqiqatçının əsasən başqasının işi olan və redaktə edə biləcəyi işi təqdim etdiyi, tələbə və ya tədqiqatçının başqası tərəfindən əhəmiyyətli dərəcədə dəyişdirilmiş (kiçik düzəlişlərdən daha artığı) qaralama versiya hazırladığı hallar daxildir.
- **Sitatın mənbəsi haqqında yanlış məlumatın verilməsi:** Oxunmamış mənbələrə istinad etməklə, məlumatın əldə edildiyi “ikinci dərəcəli” mənbəni göstərməmək. Buraya uydurma sitatlar və ya mətbəə xətlərindən kənara çıxan yanlış sitatlar daxil ola bilər.
- **Özünə plagiatlıq:** Daha əvvəl təqdim edilmiş əsəri yenidən nəşr edən və onu tamamilə və ya qismən əvvəlki işə istinad etmədən yeni fikir və ya əsər kimi təqdim edən müəllif. Özünə plagiatlıq həmçinin “yenidən emal”, “təkrarlanma” və ya “tədqiqat nəticələrinin istinad edilmədən bir neçə dəfə təqdim edilməsi” kimi də adlandırılır. Tələbə kontekstində, özünə plagiatlıq, lazımi sitat olmadan artıq qiymətləndirmə üçün təqdim edilmiş işin hissələrinin və ya hamısının təkrar istifadəsini nəzərdə tutur. Tələbə bir dərsi təkrar edirsə, eyni qiymətləndirmə hissəsini tam və ya qismən yenidən təqdim